

Det hedder fremdeles: „Der samme Ordinants vaar nu bleffuen fuldkommen, Da indførde Wi hende ved vor Cangelær for vort menige Rigis Raad, Saa bejæde de samme Ordinants, oc samtøckte den vdi alle maade“. De bejæde den, de have rimeligviis ikke indbladt sig paa Enkelthederne; de kunde svare Ja eller Nei, og, hedder det, „Saa bejæde de samme Ordinants, oc samtøckte den vdi alle Maade. Alleniste vaare de det begerende, At Prædikerne maatte paaminde, at de med det første vilde fare Iempelige vdi den Christne Menighed, Met de Syndere huilcke med tiden kand formenis det hellige Sacramente“. — Det vil deraf sees, at dette var hans Fremgangsmaade. Han sagde: Først maa jeg høre Lærerne og bruge alle de gode Kræfter, jeg har, og derefter lægger jeg det frem for Rigets Raad. Hvad Grund havde han dertil? Kunde man ikke sige, at han havde gjort et ikke synderlig godt Bytte; han havde tidligere latinste lærde Herrer, nu fik han danste og tydske lærde Herrer. Nei, Kongen vidste der, hvad han gjorde; han var ikke den Blinde, der lod sig lede af de Blinde; han siger saaledes: „Men, at mand ey skal mene, Dff at haffue aldeles her vdi brugt andre Menndes thcke, Da bekiende Wi met stor Tacknemmelighed, at Gud aff sin Godhed haffuer end oc saa Dff giffuet nogen forstand vdi det hellige Euangelio, Saa ville Wi nu sige dette vor thcke om denne Ordinants. Tho haande Stycker forhandlis her i denne Ordinants, Det ene hører Gud alleniste til, som er det, at Wi ville haffue Guds ord, som er Louen oc Euangelium retsindelige prediket, Sacramenterne ret vddelbe, Børn vel oplærde, at de maa bliffue vdi Christo, som ind i Christum ere døbte, at Kircketiener, Scholer, oc fattige Folk maa forsyrges sin Jøde. Saadant er icke vor Ordinants, men der met ville Wi tiene vor HERRES Jesu Christi Ordinants, Huilcken er vor eneste Lærer oc Mester, Saa vel som Vor eneste Frelser oc viffe Salighed, Om huilcken Faderen robt oc sagde: Hører denne“.

Ja, der have vi Hovedsagen; der udtaler Kongen det evangelist-lutherste Princip. Det var den store Feil, at der var en christelig Kirke, der havde baade Ordet og Sacramenterne, som var i Besiddelse af Alt, hvad der hørte til for at kunne kaldes en christelig Kirke, men Ordet var forstummet, hørtes ikke. Herren vilde tale til Alverden, men han blev ikke hørt; den menige Mand var ubeluffet fra Skriftens Læsning, og, om end de Lærde kom sammen paa de store Kirkeforsamlinger, de lagde Ordet tilside, de kunde tale af sig selv og behøvede ikke at høre Nogen. Kongen udtaler deri den evangelist-lutherste Kirkes Princip, og at Kongen selv forstod at høre og at læse, giver han strax tilkjende ved at vise, at han stykkeviis kunde angive, hvormange og hvilke Punkter, den første Deel af denne Ordinants bestod af. Det første Punkt er, at Evangeliet skal være til ikke blot som Bog, der lukkes i, men at det skal være til saaledes, at det baade læres de Unge i Skolerne og de Eldre i Kirken, og naar saa Sandheden var kommen til sin Ret, da skulde naturligviis Kjærligheden slutte sig dertil; da skulde de Fattige forsyrges. Dette var nu Kongens Ytringer derom, hvoraf vi kunne see, at han kjendte, hvad der kaldtes Hovedprincippet i den evangelist-lutherste Christendom. Paa Christian III.s Tid see vi altsaa, at det blev overholdt, at Lærerstandens fik en væsentlig Indflydelse paa Kirkeogvovningsarbejderne; det vedblev at gjentage sig, blev Skik og Brug og Praxis fremtidig. Jeg skal ikke opholde det ærede Thing længe med Fortællinger herom; jeg skal indskrænke mig til at anføre eet Punkt. Under Christian IV blev der Spørgsmaal om, at Exorcismen skulde afstafes; Kongen var derfor, i Rigets Raad varede ogsaa derfor, men da man saa raadførte sig med Biskopperne og det theologiske Facultet og Lærerne, og der var en betydelig Majoritet derimod, blev det opsat. Det blev ved at staae hen indtil 1783. — I omtrent 150 Aar blev den evangelist-lutherste Kirkes Princip overholdt. Ved Souverainitetens Indfø-